NN 88/2021 (6.8.2021.), Pravilnik o načinu i uvjetima primjene zahtjeva održivosti u proizvodnji i korištenju biogoriva

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA I ODRŽIVOG RAZVOJA

1625

Na temelju članka 17.a Zakona o biogorivima za prijevoz (»Narodne novine«, broj 65/09, 145/10, 26/11, 144/12, 14/14, 94/18 i 52/21), te članka 38. stavka 3. Zakona o sustavu državne uprave (»Narodne novine«, broj 66/19) ministar gospodarstva i održivog razvoja, uz prethodnu suglasnost ministra vanjskih i europskih poslova i ministra poljoprivrede, donosi

PRAVILNIK

O NAČINU I UVJETIMA PRIMJENE ZAHTJEVA ODRŽIVOSTI U PROIZVODNJI I KORIŠTENJU BIOGORIVA

I. OPĆE ODREDBE

Predmet

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuju se:

– način, uvjeti i rok primjene zahtjeva održivosti odnosno usklađenosti s kriterijima održivosti u proizvodnji i korištenju biogoriva,

– metodologija za izračun smanjenja emisija stakleničkih plinova u odnosu na emisije koje nastaju korištenjem fosilnih goriva u prometu,

– kriteriji održivosti za biogoriva,

– verifikacija odnosno postupak provjere usklađenosti i utvrđivanja usklađenosti s kriterijima održivosti u proizvodnji i korištenju biogoriva,

– obveza dokazivanja kriterija održivosti na temelju masenih bilanci te njihova verifikacija,

– metodologija izračuna izbjegnute emisije stakleničkih plinova radi korištenja biogoriva u prijevozu, te informacije koje obveznik stavljanja biogoriva na tržište mora podastrijeti za potrebe verifikacije ispunjenja kriterija,

– sadržaj i rokovi izvješćivanja.

Članak 2.

Ovim pravilnikom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (Tekst značajan za EGP) (SL L 328, 21. 12. 2018.).

Članak 3.

Cilj ovoga Pravilnika je:

– smanjiti emisiju stakleničkih plinova u životnom ciklusu goriva koja se koriste u prijevozu,

– smanjiti negativni utjecaj proizvodnje sirovine i biogoriva na bioraznolikost, vodu, tlo i zrak.

Definicije izraza

Članak 4.

(1) Izrazi koji se koriste u ovome Pravilniku imaju značenja utvrđena zakonom kojim se uređuje područje biogoriva za prijevoz i posebnim propisima.

(2) U ovome se Pravilniku koriste i drugi izrazi koji imaju sljedeća značenja:

1. *dobavljač sirovina* – nabavitelj sirovine (biomase) proizvođaču biogoriva, a uključuje sve sudionike u lancu proizvodnje i dobave sirovine (primarni proizvođač i posrednici u opskrbnom lancu) do proizvođača biogoriva,

2. *dobrovoljni nacionalni ili međunarodni programi* – sustavi za mjerenje uštede emisije stakleničkih plinova, a osim kriterija održivosti uzimaju u obzir značajne ekološke i socijalne aspekte kojim se promiče održiva proizvodnja biogoriva u zemljama članicama EU i šire. Korištenje tih dobrovoljnih nacionalnih ili međunarodnih programa za biogoriva omogućavaju proizvođaču da ne mora posebno izvješćivati o dijelovima koji su obuhvaćeni tim sustavima. U tom smislu, ovi sustavi moraju biti odobreni od Europske komisije,

3. *emisije stakleničkih plinova* – sve neto emisije ugljikovog dioksida (CO_2), metana (CH_4) i dušikovog oksida (N_2O) koje se mogu pripisati biogorivu. To obuhvaća sve relevantne faze od ekstrakcije, promet i distribuciju, preradu i izgaranje, neovisno o mjestu nastanka tih emisija,

4. *emisija stakleničkih plinova po energetskoj jedinici* – ukupna masa emisije stakleničkih plinova povezanih s biogorivima, izražena kao ekvivalent CO_2, podijeljena s ukupnim sadržajem energije u biogorivu, (izraženo kao njegova donja ogrjevna vrijednost),

5. *energijske vrijednosti svih goriva* izračunavaju se uzimajući u obzir prosječne energijske vrijednosti goriva propisane u Prilogu Pravilnika o utvrđivanju prosječnih energijskih vrijednosti goriva,

6. *gorivo* je gorivo za pogon motornih vozila i brodova za potrebe prijevoza, u skladu s propisom koji uređuje kakvoću goriva,

7. *ispunjenje zahtjeva ili kriterija održivosti* u proizvodnji i korištenju biogoriva, u smislu propisa koji uređuju biogoriva, je usklađenost s kriterijima održivosti u proizvodnji i korištenju biogoriva,

8. *izvješće obveznika stavljanja biogoriva na tržište* je izvješće o provedbi godišnjeg plana obveznika koje sadrži podatke i analizu ispunjenja obveze stavljanja biogoriva na tržište u prethodnoj godini i buduće mjere, a obrazac izvješća je propisan Pravilnikom o mjerama za poticanje korištenja biogoriva u prijevozu,

9. *ispunjenje obveze stavljanja biogoriva na tržište* je osiguravanje stavljanja na tržište od obveznika stavljanja biogoriva na tržište ukupne količine goriva koja u jednoj kalendarskoj godini sadrži minimalni udjel biogoriva koji odgovara nacionalnom cilju utvrđenom Integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planom (NECP). Pri izračunu ispunjenja obveze uzima se u obzir samo ona energija biogoriva za koju je obveznik dokazao da je proizvedena u skladu s kriterijima održivosti,

10. *ispunjenje obveze smanjenja emisije stakleničkih plinova u prometnom sektoru* kroz primjenu GHG modela koji koristi stvarne emisije stakleničkih plinova koje nastanu pri proizvodnji i uporabi biogoriva,

11. *neovisni revizor* je pravna ili fizička osoba koja provjerava odnosno verificira sukladnost s kriterijima održivosti za biogoriva u okviru dobrovoljnog nacionalnog ili međunarodnog programa odobrenog od Europske komisije u skladu s Priopćenjem Komisije o dobrovoljnim programima i zadanim vrijednostima u shemi EU održivosti za biogoriva i bio tekućinama,

12. *potvrda* je dokument koji prati pošiljku biogoriva i koja dokazuje da je ova pošiljka biogoriva ispunila sve kriterije održivosti,

13. *praćenje količine biogoriva stavljene na tržište ili na korištenje (u daljnjem tekstu: monitoring količine biogoriva)* je postupak utvrđivanja količine biogoriva stavljenog na tržište ili na korištenje koji uključuje neposrednu provjeru tehnoloških postupaka dodavanja biogoriva fosilnom gorivu, provjeravanje isprava o sukladnosti na osnovi kojih proizvođači goriva jamče za količinu biogoriva u fosilnom gorivu i utvrđivanje količine biogoriva u pojedinim pošiljkama goriva, odnosno provjeravanje dokumentacije koja prati pošiljku goriva po postupku utvrđenom u programu monitoringa količine biogoriva,

14. *Pravilnik o mjerama za poticanje korištenja biogoriva u prijevozu* je Pravilnik o mjerama za poticanje korištenja biogoriva u prijevozu,

15. *Pravilnik o utvrđivanju prosječnih energijskih vrijednosti goriva* je Pravilnik o utvrđivanju prosječnih energijskih vrijednosti goriva (»Narodne novine«, broj 36/11) kojim se propisuju prosječne energijske vrijednosti goriva, usklađene s odredbama Direktive (EU) 2018/2001,

16. *proizvođač* – pravna ili fizička osoba koja proizvodi biogorivo. Proizvođač se smatra distributerom kada proizvodi i stavlja proizvod na tržište,

17. *stvarna vrijednost emisije stakleničkih plinova u životnom vijeku biogoriva* – uzima u obzir uštede emisija stakleničkih plinova do kojih dolazi prilikom proizvodnje i uporabe biogoriva i izračunava se u skladu s Prilogom 1 ili Prilogom 2 koji su sastavni dio ovoga Pravilnika,

18. *tipična vrijednost uštede emisije stakleničkih plinova u životnom vijeku biogoriva* – procjena reprezentativne uštede emisije stakleničkih plinova za postupak proizvodnje određenoga biogoriva, u skladu s Prilogom 3 koji je sastavni dio ovog Pravilnika,

19. *verifikacija ispunjenja kriterija održivosti* – postupak pregleda i utvrđivanja usklađenosti s kriterijima održivosti u proizvodnji i korištenju biogoriva,

20. *verifikator* – ovlaštena osoba koja provodi postupak pregleda i utvrđivanja usklađenosti s kriterijima održivosti u proizvodnji i korištenju biogoriva, uključujući izvješća o emisijama stakleničkih plinova, a ovlaštenje stječe sukladno Zakonu o zaštiti okoliša i pripadajućim propisima u djelokrugu ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša,

21. *zadana vrijednost uštede emisije stakleničkih plinova u životnom vijeku biogoriva* – vrijednost koja proizlazi iz tipične vrijednosti primjenom prethodno utvrđenih faktora, u skladu s Prilogom 1 ili Prilogom 2 koji su sastavni dio ovog Pravilnika, a primjenjuje se umjesto stvarne vrijednosti,

22. *zahtjev ili kriterij održivosti* je zahtjev propisan za proizvodnju i korištenje biogoriva radi ostvarivanja ciljeva održivog razvoja, a primjenjuje se kao kriterij kod utvrđivanja ispunjenja nacionalnog cilja i obveze stavljanja biogoriva na tržište, neovisno o tome jesu li sirovine za proizvodnju biogoriva uzgojene u Republici Hrvatskoj ili su uvezene,

23. *Zakon* – Zakon o biogorivima za prijevoz,

24. *životni vijek biogoriva* – vrijeme u kojem se izračunava emisija stakleničkih plinova do kojih dolazi prilikom proizvodnje i uporabe biogoriva, odnosno emisije do kojih dolazi prilikom proizvodnje sirovine, proizvodnje biogoriva, distribucije i korištenja biogoriva,

25. *obnova šume* znači ponovna uspostava šumske sastojine prirodnim ili umjetnim načinima nakon uklanjanja prethodne sastojine sječom ili zbog prirodnih uzroka, uključujući vatru i oluju.

II. KRITERIJI ODRŽIVOSTI

Kriteriji održivosti za biogoriva

Članak 5.

(1) U cilju smanjivanja stakleničkih plinova iz članka 3. ovoga Pravilnika koriste se biogoriva koja su proizvedena sukladno kriterijima održivosti iz članaka 6., 7. i 8. ovoga Pravilnika, neovisno o državi podrijetla sirovine iz koje je proizvedeno biogorivo.

(2) Za biogoriva proizvedena iz otpada i ostataka, osim ostataka iz poljoprivrede, ribarstva, šumarstva i akvakulture, primjenjuju se samo kriteriji propisani člankom 6. ovoga Pravilnika.

Minimalna ušteda emisija stakleničkih plinova

Članak 6.

(1) Ušteda emisija stakleničkih plinova uporabom biogoriva mora biti:

1. najmanje 50% za biogoriva proizvedena u postrojenjima koja su bila u pogonu najkasnije 5. listopada 2015.,

2. najmanje 60% za biogoriva proizvedena u postrojenjima koja su stavljena u pogon u razdoblju od 6. listopada 2015. do 31. prosinca 2020.,

3. najmanje 65% za biogoriva proizvedena u postrojenjima koja su stavljena u pogon od 1. siječnja 2021.,

(2) Uštede emisija stakleničkih plinova zbog uporabe obnovljivih tekućih i plinovitih goriva nebiološkog podrijetla namijenjenih uporabi u prometu, osim goriva iz recikliranog ugljika od 1. siječnja 2021. moraju biti najmanje 70%.

(3) Ušteda emisije stakleničkih plinova uporabom biogoriva utvrđuje se sukladno člancima 9. i 10. ovoga Pravilnika.

Kriteriji održivosti za zemljišta na području Republike Hrvatske

Članak 7.

(1) Poljoprivredne sirovine za biogoriva u Republici Hrvatskoj nije dopušteno koristiti sa zemljišta čiji je status vrlo značajan za očuvanje biološke raznolikosti. Takvo zemljište je svako od niže navedenih zemljišta koje je u siječnju 2008. godine ili kasnije imalo status vrlo značajan za očuvanje biološke raznolikosti, neovisno o tome je li zemljište zadržalo taj status:

1. prašuma i šuma s autohtonim drvenastim vrstama u kojoj nisu jasno vidljivi znakovi ljudskog djelovanja te nisu značajno narušeni ekološki procesi,

2. područje zaštićeno na temelju propisa o zaštiti prirode,

3. ekološki značajno područje, utvrđeno na temelju nacionalnih i međunarodnih propisa,

4. područje značajno za očuvanje rijetkih i/ili ugroženih vrsta i/ili staništa utvrđenih na temelju međunarodnih sporazuma,

5. prirodni travnjak velikog značaja za biološku raznolikost, koji opstaje bez potrebe antropogenih intervencija, prirodnog je sastava vrsta i nenarušenih ekoloških karakteristika i procesa,

6. poluprirodni travnjak velikog značaja za biološku raznolikost, koji nije degradiran, osim ako ne postoje dokazi da je proizvodnja sirovina nužna za očuvanje statusa travnjaka velike bioraznolikosti.

(2) Sirovine za biogoriva u Republici Hrvatskoj nije dopušteno koristiti sa zemljišta s velikim zalihama ugljika. Takvo zemljište je svako od niže navedenih zemljišta koje je u siječnju 2008. godine imalo status pohrane velikih zaliha ugljika i više nema taj status:

1. močvarno stanište ili zemljište koje je veći dio godine prekriveno ili zasićeno vodom,

2. zemljište koje predstavlja šumu, sukladno propisima o šumama,

3. zemljište površine veće od 1 hektara, obraslo drvećem višim od 5 metara, čije krošnje pokrivaju 10 – 30% površine, ili drveće koje može dosegnuti navedene granične kriterije u svojem prirodnom staništu.

(3) Sirovine za biogoriva u Republici Hrvatskoj nije dopušteno koristiti sa zemljišta koje je u siječnju 2008. godine imalo status tresetišta ili cretnih staništa.

(4) Neovisno o odredbi stavka 2. točke 3. ovoga članka proizvodnja sirovina za biogoriva je dopuštena na zemljištima za koja je dokazano da su zalihe ugljika prije i poslije promjene korištenja odnosno konverzije takve da se uz korištenje metodologije iz članka 9. stavka 1. točke 2. ovoga Pravilnika mogu ispuniti kriteriji definirani člankom 5. ovoga Pravilnika.

(5) Proizvodnja sirovina za biogoriva koje su dobivene na zemljištu s velikim zalihama ugljika definiranim u stavku 2. ovoga članka, dopuštena je ukoliko je zemljište u trenutku pripreme proizvodnje sirovine imalo isti status kao i u siječnju 2008. godine.

(6) Za biogoriva proizvedena iz otpada i ostataka koji nisu iz šumarstva već od poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj operatori ili nacionalna tijela moraju imati uspostavljene planove praćenja ili upravljanja radi rješavanja utjecaja na kvalitetu tla i ugljik u tlu.

(7) Biogoriva proizvedena iz šumske biomase moraju ispunjavati kriterije za smanjenje rizika od uporabe šumske biomase koja je dobivena neodrživom proizvodnjom: šumska biomasa je posječena u skladu s zakonima primjenjivim u području sječe te postoje sustavi nadzora i provedbe kojima se osigurava:

i. zakonitost operacija sječe,

ii. obnova šume na posječenim površinama,

iii. da su područja koja su utvrđena međunarodnim ili nacionalnim pravom ili ih je odredilo relevantno nadležno tijelo u svrhu očuvanja prirode, uključujući močvarna tla i tresetišta, zaštićena,

iv. da se sječa provodi uzimajući u obzir očuvanje kvalitete tla i bioraznolikosti u cilju minimiziranja negativnih učinaka,

v. da se sječom održava ili poboljšava dugoročni proizvodni kapacitet šume.

Kriteriji održivosti za zemljišta izvan područja Republike Hrvatske

Članak 8.

(1) Poljoprivredne sirovine za biogoriva izvan područja Republike Hrvatske nije dopušteno koristiti sa zemljišta čija je status vrlo značajan za očuvanje biološke raznolikosti. Takvo zemljište je svako od niže navedenih zemljišta koje je u siječnju 2008. godine ili kasnije imalo status vrlo značajan za očuvanje biološke raznolikosti, neovisno o tome je li zemljište zadržalo taj status:

1. prašuma i šuma s autohtonim drvenastim vrstama u kojoj nisu jasno vidljivi znakovi ljudskog djelovanja te nisu značajno narušeni ekološki procesi,

2. područje zaštićeno na temelju propisa o zaštiti prirode,

3. područje značajno za očuvanje rijetkih i/ili ugroženih vrsta i/ili staništa utvrđenih na temelju međunarodnih sporazuma, uključenosti na popise međuvladinih organizacija ili Međunarodne unije za očuvanje prirode, uz uvjet priznanja od strane Europske komisije,

4. prirodni travnjak velikog značaja za biološku raznolikost, koji opstaje bez potrebe antropogenih intervencija, prirodnog je sastava vrsta i nenarušenih ekoloških karakteristika i procesa,

5. poluprirodni travnjak velikog značaja za biološku raznolikost koji bi bez usmjerenih antropogenih intervencija izgubio status travnjaka, te koji nije degradiran.

(2) Sirovine za biogoriva izvan područja Republike Hrvatske nije dopušteno koristiti sa zemljišta s velikim zalihama ugljika. Takvo zemljište je svako od niže navedenih zemljišta koje je u siječnju 2008. godine imalo status pohrane velikih zaliha ugljika i više nema taj status:

1. močvarno stanište ili zemljište koje je veći dio godine prekriveno ili zasićeno vodom,

2. neprekinuto šumsko područje površine veće od 1 hektara, obraslo drvećem višim od 5 metara, čije krošnje pokrivaju više od 30% površine, ili drvećem koje može dosegnuti navedene granične kriterije u svojem prirodnom staništu,

3. zemljište površine veće od 1 hektara, obraslo drvećem višim od 5 metara, čije krošnje pokrivaju 10 – 30% površine, ili drvećem koje može dosegnuti navedene granične kriterije u svojem prirodnom staništu.

(3) Sirovine za biogoriva izvan područja Republike Hrvatske nije dopušteno koristiti sa zemljišta koje je u siječnju 2008. godine imalo status tresetišta ili cretnih staništa.

(4) Neovisno o odredbama stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka proizvodnja sirovina za biogoriva je dopuštena na:

1. području iz stavka 1. točke 2. ovoga članka, ukoliko je dokazano da proizvodnja sirovine ne utječe negativno na ciljeve zaštite prirode,

2. poluprirodnom travnjaku iz stavka 1. točke 5. ovoga članka, ukoliko je dokazano da je proizvodnja sirovina sukladna potrebnim zahvatima u cilju očuvanja povoljnog stanja travnjaka,

3. zemljištu iz stavka 2. točke 3. ovoga članka, ukoliko je dokazano da su zalihe ugljika prije i poslije promjene korištenja odnosno konverzije takve da se uz korištenje metodologije iz članka 9. stavka 1. točke 2. ovoga Pravilnika mogu ispuniti kriteriji definirani odredbama članka 5. ovoga Pravilnika,

4. tresetištu iz stavka 3. ovog članka, ukoliko je dokazano da uzgoj i proizvodnja sirovina ne uzrokuju isušivanje prethodno neisušenog tla.

(5) Ukoliko su sirovine za biogoriva dobivene sa zemljišta s velikim zalihama ugljika definiranim stavkom 2. ovoga članka, njihovo korištenje je dopušteno uz uvjet da je zemljište u trenutku pripreme proizvodnje sirovine imalo isti status kao i u siječnju 2008. godine.

(6) Za biogoriva proizvedena iz otpada i ostataka koji nisu iz šumarstva već od poljoprivrednog zemljišta operatori ili nacionalna tijela moraju imati uspostavljene planove praćenja ili upravljanja radi rješavanja utjecaja na kvalitetu tla i ugljik u tlu.

(7) Biogoriva proizvedena iz šumske biomase moraju ispunjavati sljedeće kriterije za smanjenje rizika od uporabe šumske biomase koja je dobivena neodrživom proizvodnjom:

(a) zemlja u kojoj je šumska biomasa posječena ima nacionalne ili podnacionalne zakone primjenjive u području sječe te sustave nadzora i provedbe kojima se osigurava:

i. zakonitost operacija sječe,

ii. obnova šume na posječenim površinama,

iii. da su područja koja su utvrđena međunarodnim ili nacionalnim pravom ili ih je odredilo relevantno nadležno tijelo u svrhu očuvanja prirode, uključujući močvarna tla i tresetišta, zaštićena,

iv. da se sječa provodi uzimajući u obzir očuvanje kvalitete tla i bioraznolikosti u cilju minimiziranja negativnih učinaka,

v. da se sječom održava ili poboljšava dugoročni proizvodni kapacitet šume,

(b) ako nisu dostupni dokazi iz točke (a) ovog stavka, šumska biomase je dobivena s šumskog područja na razini kojeg postoje sustavi upravljanja kojima se osigurava:

i. zakonitost operacija sječe,

ii. obnova šume na posječenim površinama,

iii. da su područja koja su utvrđena međunarodnim ili nacionalnim pravom ili ih je odredilo relevantno nadležno tijelo u svrhu očuvanja prirode, uključujući močvarna tla i tresetišta, zaštićena, osim ako su pruženi dokazi da sječa te sirovine nije utjecala na tu svrhu očuvanja prirode,

iv. da se sječa provodi uzimajući u obzir očuvanje kvalitete tla i bioraznolikosti u cilju minimiziranja negativnih učinaka,

v. da se sječom održava ili poboljšava dugoročni proizvodni kapacitet šume.

(8) Biogoriva proizvedena iz šumske biomase moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve u pogledu korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva (LULUCF):

(a) zemlja ili regionalna organizacija za gospodarske integracije iz koje potječe šumska biomasa:

i. stranka je Pariškog sporazuma,